חוברת תלמיד • קריאה והבנה • 🎓 חט"ע (לכיתות י'–י"ב)

מנהיגות צעירה

יוזמה קהילתית של בני נוער — צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

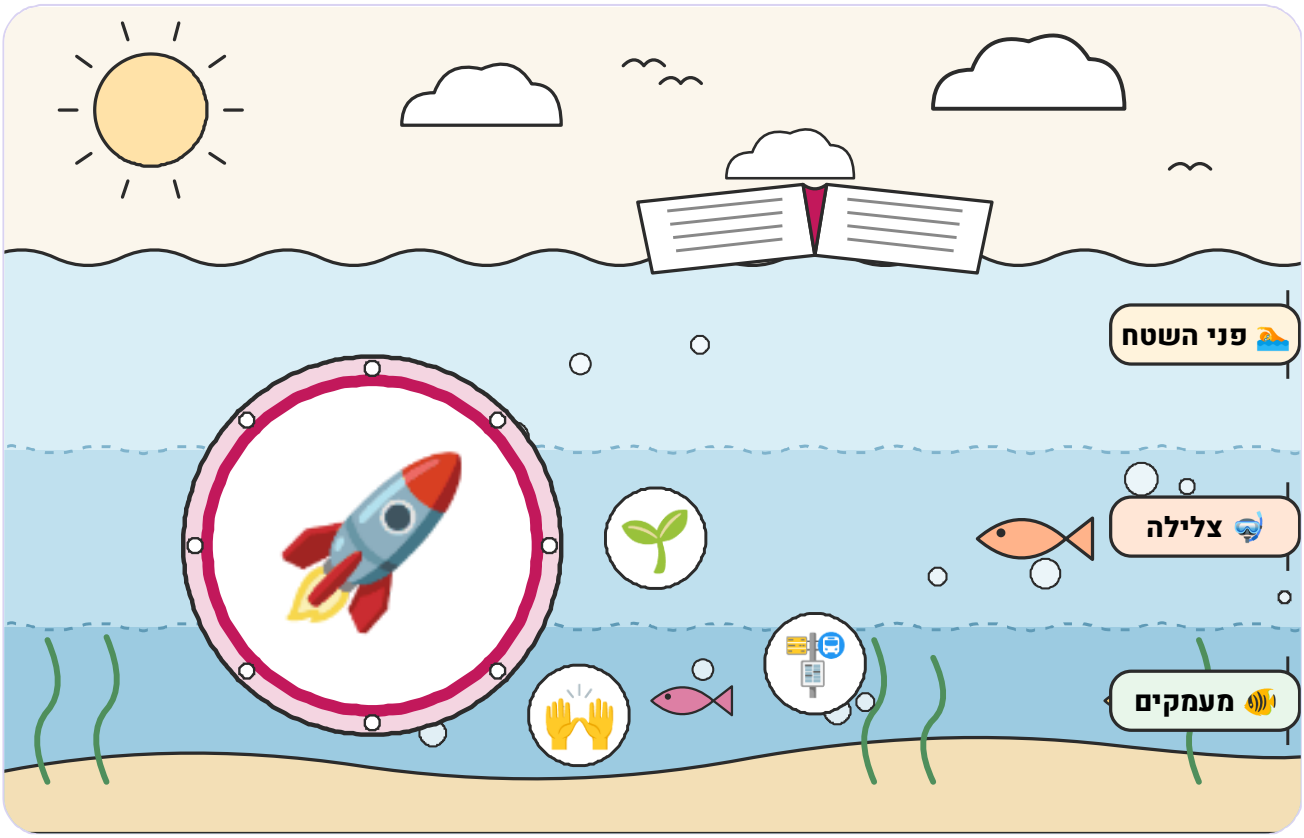

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

🧰 כלים לקריאה

דף האסטרטגיות 2
מפת הצלילה 3
סימניות לגזירה 4
כרטיסי מילים לקיפול 5

📖 טקסט ושאלות

הטקסט: איך הפכנו תחנת אוטובוס שוממה למקום שאנשים מחכים לחכות בו 6
חלק א' – שחייה על פני השטח 7
חלק ב' – צלילה 8
חלק ג' – מעמקים 10
בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה 13
מפתח תשובות למורה 14

איך משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוצרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

🚢 להדפסה · 🏋 ניסוח לבנים ולבנות · ⚫ עובד גם בשחור־לבן · 🎓 חט"ע

כלים לקריאה

דף האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

לפני הטקסט

🔎
מציצים בכותרת ובתמונה
על מה הטקסט? מה כבר ידוע לי על הנושא?

🎯
קובעים מטרה
למה אני קורא/ת? למידע, להנאה, כדי לגבש דעה?

🧭
מזהים סוגה ומטרה
טור, כתבה, מאמר טיעון? מה הכותב/ת רוצה להשיג?

בזמן הטקסט

✏️
מסמנים בעיפרון
מילה לא מוכרת – עיגול. משפט חשוב – קו.

🛑
עוצרים בתחנות
מה קרה עד עכשיו? מה אני מנחש/ת שיקרה?

⚖️
ממפים את הטיעון
טענה, נימוקים, טענת נגד, הפרכה ומסקנה. שימו לב למילות קישור.

אחרי הטקסט

📝
מסכמים במשפט
מה הרעיון המרכזי – במילים שלי?

🧐
בוחנים בעין ביקורתית
האם הנימוקים משכנעים? מה חסר?

🔄
מחברים לחיים
איפה פגשתי משהו דומה? מה עמדתי?

🖍️ מקרא סימונים בעיפרון

○	___	?	!	♥
מילה לא מוכרת	משפט חשוב	לא הבנתי	מפתיע אותי	מתחבר אליי

✅ רשימת בדיקה לקורא/ת

- ☐ קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט
- ☐ קראתי את כל הטקסט עד הסוף
- ☐ סימנתי מילה שלא הבנתי
- ☐ קראתי שוב את מה שלא היה ברור

🎯 המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

_____

_____

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

🗺️ מפת הצלילה שלי

🏊 **שחייה על פני השטח**
מוצאים מידע שכתוב בטקסט

🤿 **צלילה**
מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

🐠 **מעמקים**
חושבים, מביעים דעה ויוצרים

🧩 סוג הטקסט: פוסט של יוזמה + נתונים

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

_____

_____

🔮 לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

_____

_____

📚 מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
בעין ביקורתית	בבדיקה זהירה של חולשות	
מדגם מייצג	קבוצה שמשקפת נאמנה את כלל האוכלוסייה	
נשאלים	האנשים שענו על השאלון	
הקשבה כנה	הקשבה אמיתית ופתוחה	
נכונות לתקן בדרך	מוכנות לשנות תוכנית תוך כדי	

כלים לקריאה

סימניות לגזירה

✂️ גזרו לאורך הקו המקווקו

פני המים

כתוב בטקסט

- מי? מה? איפה? מתי?
- איזה פרט מוכיח?
- מה קרה קודם ומה אחר כך?
- איפה זה כתוב?

✍️ **השאלה שלי:**

צלילה

בין השורות

- מה תפקיד הפסקה בטקסט?
- איזה יחס לוגי יוצרת מילת הקישור?
- מה המטרה של הכותב/ת?
- מה פירוש הביטוי בהקשר?

✍️ **השאלה שלי:**

המעמקים

מעבר לשורות

- האם הטיעון משכנע? למה?
- מה טענת הנגד החזקה ביותר?
- מה עמדתי המנומקת?
- איך זה מתחבר לחברה שלנו?

✍️ **השאלה שלי:**

כלים לקריאה

כרטיסי מילים לקיפול

✂️ גזרו כל כרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות.

בעין ביקורתית	בבדיקה זהירה של חולשות
מדגם מייצג	קבוצה שמשקפת נאמנה את כלל האוכלוסייה
נשאלים	האנשים שענו על השאלון
הקשבה כנה	הקשבה אמיתית ופתוחה
נכונות לתקן בדרך	מוכנות לשנות תוכנית תוך כדי
ועם זאת	הסתייגות מהטענה הקודמת
למשל	הבאת דוגמה
אבל במקום זה	מעבר מכישלון לפתרון חלופי

הטקסט • פוסט של יוזמה + נתונים

איך הפכנו תחנת אוטובוס שוממה למקום שאנשים מחכים לחכות בו

לפני הקריאה

סוג הטקסט: פוסט של יוזמה + נתונים. האם מספיק לשאול כמה עשרות אנשים כדי לדעת מה צריכה שכונה שלמה? נמקו.

הניחוש שלי: _____

1 זה התחיל מתלונה. כל בוקר חיכינו באוטובוס בתחנה ליד המתנ"ס: בלי צל, בלי ספסל, עם פח שופע. "מישהו צריך לטפל בזה", אמרנו. ואז נועם שאל: "למה לא אנחנו?"

2 שלב 1 – הקשבה. שאלנו 60 אנשים שמחכים בתחנה מה חסר להם. 41 ענו 'צל', 30 ענו 'ספסל', ו־12 הפתיעו: 'משהו לקרוא'.

3 שלב 2 – תוכנית. שרטטנו הצעה: ספסל מעץ ממוחזר, סוכך בד, ו'ספרייה קטנה' – ארגז שאפשר לקחת ממנו ספר ולהשאיר ספר.

4 שלב 3 – 'לא' ראשון. במועצה אמרו שאין תקציב. כמעט ויתרנו. אבל במקום זה פנינו לנגרייה בשכונה, שתרמה עץ, ולהורים, שתרמו שעות עבודה.

🛑 **תחנת עצירה:** עצרו רגע: מה קרה עד כאן? מה לדעתכם יקרה עכשיו?

_____

5 שלב 4 – ביצוע. שלוש שבתות של עבודה. היו יבלות. היו ויכוחים על צבעים. בסוף בחרנו טורקיז.

6 שלב 5 – מה למדנו. היום יש בתחנה ספסל, צל ושלושים ספרים. ולמדנו שמנהיגות היא לא להיות הכי חזק בקול. היא להיות הראשון שאומר 'למה לא אנחנו?' – ולהמשיך גם אחרי ה'לא' הראשון.

7 חשוב להתבונן גם בנתונים בעין ביקורתית: 60 נשאלים בתחנה אחת אינם מדגם מייצג של כל השכונה, וייתכן שמי שלא עונה – למשל אנשים הממהרים לעבודה – זקוקים לדברים אחרים. ועם זאת, ליוזמה מקומית אין צורך במחקר מושלם; די בהקשבה כנה כדי להתחיל, ובנכונות לתקן בדרך. פסקת הרחבה – חט"ע

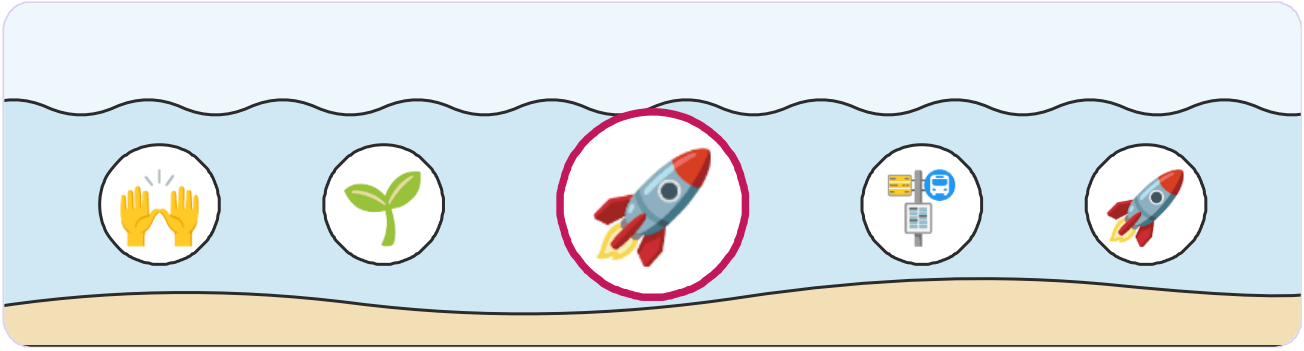

📚 מילון קטן

בעין ביקורתית
בבדיקה זהירה של חולשות

מדגם מייצג
קבוצה שמשקפת נאמנה את כלל האוכלוסייה

נשאלים
האנשים שענו על השאלון

הקשבה כנה
הקשבה אמיתית ופתוחה

נכונות לתקן בדרך
מוכנות לשנות תוכנית תוך כדי

✍️ הערות שלי

_____

_____

שאלות לפי עומק • 🎓 חט"ע

איך הפכנו תחנת אוטובוס שוממה למקום שאנשים מחכים לחכות בו

שם: _____

חלק א' – שחייה על פני השטח

בחלק זה נאתר מידע, נתונים וטענות בטקסט.

1 פני המים • כתוב בטקסט | איתור מידע

מה הייתה הבעיה בתחנה?

א) אין צל ואין ספסל
ב) האוטובוס לא הגיע
ג) היא הייתה רחוקה

2 פני המים • כתוב בטקסט | איתור מידע

כמה אנשים ענו 'צל'?

א) 12
ב) 30
ג) 41

3 פני המים • כתוב בטקסט | איתור מידע

מה עשו כשהמועצה אמרה 'לא'?

א) ויתרו
ב) פנו לנגרייה ולהורים
ג) הפגינו

4 פני המים • כתוב בטקסט | בדיקת פרטים

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	✓ נכון	✗ לא נכון
הכותבים טוענים שיוזמה מקומית דורשת מחקר מושלם.	☐	☐
לפי הטקסט, ייתכן שמי שממהר לעבודה זקוק לדברים אחרים.	☐	☐
יותר נשאלים ביקשו ספסל מאשר צל.	☐	☐
הנגרייה תרמה עץ אחרי סירוב המועצה.	☐	☐

5 פני המים • כתוב בטקסט | אוצר מילים בהקשר

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

מחסן מילים: מייצג | מושלם | ביקורתית | מוחלט

1. 60 נשאלים בתחנה אחת אינם מדגם _____ של כל השכונה.
2. ליוזמה מקומית אין צורך במחקר _____.
3. חשוב להתבונן בנתונים בעין _____.

שאלות לפי עומק • 🎓 חט"ע

איך הפכנו תחנת אוטובוס שוממה למקום שאנשים מחכים לחכות בו (המשך)

שם: _____

חלק ב' – צלילה

נבחן את מבנה הטיעון, את מילות הקישור ואת היחס לנתונים.

6 🤿 צלילה • בין השורות | סימון בטקסט

מסמנים בטקסט

- סמנו בצהוב את מילות הקישור שמסמנות מעבר מביקורת להסתייגות.
- סמנו בירוק את משפט המסקנה על מנהיגות ואת המשפט האחרון בפסקה הביקורתית, והשוו ביניהם.

7 🤿 צלילה • בין השורות | מיון וארגון

נתון, פרשנות או ביקורת? (מיינו: סמנו ✓ בעמודה המתאימה)

הפריט	🔢 נתון	💭 פרשנות	🧐 ביקורת
41 מתוך 60 ענו 'צל'	☐	☐	☐
אנשים רוצים מקום נעים לחכות בו	☐	☐	☐
המדגם אינו מייצג	☐	☐	☐
12 ביקשו משהו לקרוא	☐	☐	☐

8 🤿 צלילה • בין השורות | קישור מושגים

מתחו קו בין מילת הקישור לתפקידה בטקסט

1. ועם זאת	א. מעבר מכישלון לפתרון חלופי
2. למשל	ב. הסתייגות מהטענה הקודמת
3. אבל במקום זה	ג. ציון רצף בזמן
4. ואז	ד. הבאת דוגמה

9 🤿 צלילה • בין השורות | מבנה ומטרה

מהי מטרת הפוסט?

א. לדווח וגם להשראה – להראות שאפשר

ב. לבקש תרומות כסף

ג. לבקר את המועצה

שאלות לפי עומק • 🎓 חט"ע

איך הפכנו תחנת אוטובוס שוממה למקום שאנשים מחכים לחכות בו (המשך)

שם: _____

10 🤿 צלילה • בין השורות | מבנה ומטרה

מה תורם החלוקה לשלבים ממוספרים?

א. בהירות ומבנה של תהליך שאפשר ללמוד ממנו
ב. אורך
ג. חריזה

11 🤿 צלילה • בין השורות | מבנה ומטרה

מהי הטענה הביקורתית בפסקה האחרונה?

א. המדגם אינו מייצג
ב. הספסל מכוער
ג. הנגרייה טעתה

12 🤿 צלילה • בין השורות | מבנה ומטרה

מהי מטרת הפסקה הביקורתית בסוף הטקסט, וכיצד היא משנה את האופן שבו הקוראים תופסים את הנתונים? הסבירו והביאו שתי דוגמאות.

_____

_____

_____

_____

13 🤿 צלילה • בין השורות | מבנה ומטרה

הסבירו כיצד החלוקה לשלבים ממוספרים ומילות הקישור 'אבל במקום זה' ו'ועם זאת' יוצרות לכידות בטקסט ותורמות לטיעון על מנהיגות.

_____

_____

_____

_____

שאלות לפי עומק • 🎓 חט"ע

איך הפכנו תחנת אוטובוס שוממה למקום שאנשים מחכים לחכות בו (המשך)

שם: _____

14 צלילה • בין השורות | מארגן גרפי

מלאו טבלת טיעון על סמך הפסקה הביקורתית ומסקנת הפוסט.

טענה	נימוק	דוגמה מהטקסט

חלק ג' – מעמקים

נגבש עמדה אישית ונכתוב בצורה מנומקת ויצירתית.

15 המעמקים • מעבר לשורות | העברה למקרה חדש

מה הייתם מייעצים לה לאור הפסקה הביקורתית? נמקו.

🔍 מקרה לבחינה: הסקר של שירה

שירה, תלמידת כיתה י"א, ערכה סקר על שינוי מערכת השעות. ענו 25 תלמידים, כולם מהכיתה שלה, והיא רוצה להציג להנהלה את התוצאות כ'דעת השכבה'.

שאלות לפי עומק • 🎓 חט"ע

איך הפכנו תחנת אוטובוס שוממה למקום שאנשים מחכים לחכות בו (המשך)

שם: _____

16 המעמקים • מעבר לשורות | כתיבה ונימוק

כתבו 'הצעת יוזמה' רשמית למועצת התלמידים: רקע ונתונים, מטרה, שלבים, משאבים, איך נתמודד עם 'לא', ומדד הצלחה.

17 המעמקים • מעבר לשורות | כלי חוסן

כתבו רפלקציה של חבר/ת צוות אחרי ה'לא' של המועצה לפי מעש"ה: מה קרה, מה אני מרגיש/ה עכשיו, מה אני שואל/ת את עצמי, ומה ההכוונה שלי להמשך.

18 המעמקים • מעבר לשורות | שיח בכיתה

מעגל שיח 🗣️

- מה עוצר אנשים מלומר 'למה לא אנחנו?'
- מה עושים עם ה'לא' הראשון?
- איזו בעיה בבית הספר שלכם מחכה ליוזמה?

שאלות לפי עומק • 🎓 חט"ע

איך הפכנו תחנת אוטובוס שוממה למקום שאנשים מחכים לחכות בו (המשך)

שם: _____

19 המעמקים • מעבר לשורות ייצוג חזותי

שרטטו תרשים זרימה של היוזמה, כולל 'לולאת תיקון' שבה בודקים את הנתונים מחדש.

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

🪞 בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

	בטוח/ה	בערך	עוד לא
אני יודע/ת להבחין בין נתון, פרשנות וביקורת.	😀	🙂	🤔
אני יכול/ה להסביר מדוע המדגם בטקסט אינו מייצג.	😀	🙂	🤔
אני יודע/ת לזהות מילות קישור ולהסביר את תפקידן בטיעון.	😀	🙂	🤔

✂️

🎟️ כרטיס יציאה

🚀 מנהיגות צערה • חט"ע

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

1. שאלה שהייתי מוסיף/ה לשאלון:

_____

_____

2. מי לא נשאל/ה – ולמה זה חשוב:

_____

_____

3. הסתייגות אחת שלי מהפוסט:

_____

_____

כמה נהניתי מהטקסט? 1 2 3 4 5

🎒 מה אני לוקח/ת איתי מהטקסט? כתבו או ציירו

מפתח תשובות למורה

מפתח תשובות למורה

👩‍🏫 מפתח תשובות למורה – 🎓 חט"ע. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

שאלה	תשובה
1	א. אין צל ואין ספסל
2	ג. 41
3	ב. פנו לנגרייה ולהורים
4	1. לא נכון | 2. נכון | 3. לא נכון | 4. נכון
7	41 מתוך 60 ענו 'צל' ← 🔢 נתון; אנשים רוצים מקום נעים לחכות בו ← 💭 פרשנות; המדגם אינו מייצג ← 🧐 ביקורת; 12 ביקשו משהו לקרוא ← 🔢 נתון
8	1–ב, 2–ד, 3–א, 4–ג
9	א. לדווח וגם להשראה – להראות שאפשר
10	א. בהירות ומבנה של תהליך שאפשר ללמוד ממנו
11	א. המדגם אינו מייצג

יצרה: רוית ראש בן ישי

📖 קוראים את העולם שלנו • מנהיגות צעירה • חוברת תלמיד לחט"ע